

букаркою зареєстровано на сорті яблуні Рубін Стар (8,7 екз./дереву), а найменшу на сорті Ренет Симиренко (1,0 екз./дереву).

У 2012 р. середня щільність букарки в саду становила 3,8 екз./дереву. При цьому найбільшу чисельність визначено на сорті Гала (6,7 екз./дереву), а найменшу на яблуні сорту Ренет Симиренко (1,2 екз./дереву).

У 2013 р. середня щільність букарки в саду сягала 9,2 екз./дереву. Найбільшу щільність букарки виявлено на сорті Голден Делішес (14,1 екз./дереву), а найменшу на сорті Рубін Стар (5,6 екз./дереву).

Дані обліків, проведених у 2011–2013 рр. свідчать, що чисельність букарки у саду ННВЦ «Дослідне поле» ХНАУ ім. В. В. Докучаєва зростає з кожним роком. Так, у 2012 р. вона збільшилась у 1,3 раза, а у 2013 р. у 3,2 раза порівняно з 2011 р.

УДК 635.655:632.6/7

С. С. Серова²⁵, магістрант

Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва

ОСНОВНІ ШКІДНИКИ СОЇ У ТОВ «БЕТА-АГРО-ІНВЕСТ» (ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ, ЯСИНУВАТСЬКИЙ РАЙОН)

За посівними площами і валовими зборами зерна соя є основною зерновою бобовою культурою світу. Вирощують її понад 40 країн на загальній площі понад 50 млн га.

В Україні площа посівів сої сягає 1,072 млн га. Лісостеп Лівобережжя України має найбільш сприятливі умови для її вирощування. Проте сильні посухи та спекотна погода останніх років призвели до значного погіршення стану культури та збільшенню тиску на неї шкідників.

Метою досліджень було вивчення видового складу шкідників сої.

Дослідження проводили на полях ТОВ «Бета-Агро-інвест» Донецької області Ясинуватського району у господарстві «Донагроальянс» протягом вегетаційного періоду 2012 р.

У результаті наших досліджень встановлено, що протягом вегетації сою пошкоджували сисні шкідники: багатодні види цикадок (Homoptera, Cicadellidae), клоп ягідний щитник (*Dolycoris baccarum* L.), клоп гостроплечий щитник (*Carpocoris fuscispinis* Boh.), звичайний павутинний кліщ (*Tetranychus urticae* Koch.). Із листогризучих шкідників нами виявлено бавовникову совку (*Helicoverpa armigera* Hfn.) та акацієву вогнівку (*Etiella zinckenella* Tr.). Масовим видом виявилася акацієва вогнівка. Засушлива погода в серпні 2012 р. в Донецькій області сприяла її розвитку. За даними обліків (20 серпня) було

²⁵ Науковий керівник — Леженіна І. П., кандидат біологічних наук, доцент.

заселено 98 % рослин, щільність гусениць сягала в середньому 2,5 гус./рослину. Шкоду завдавало друге покоління, виявляли гусениць різних віків, переважно третього та четвертого. Вони прогризали округлі отвори в бобах та живилися зерном, об'їдаючи його зовні; пошкодивши один біб і поживившись там зерном, вільно переміщалися на інший. У середині бобу знаходилося до двох гусениць. Гусениці мали в середньому розміри від 15 до 22 мм, були блідо зеленого кольору, з темною смугою з боків та з жовто-бурою головою.

Проти гусениць акацієвої вогнівки на посівах сої в господарстві застосовували препарат Шаман, КЕ. Обприскували посіви в період вегетації з нормою витрати 0,6 л/га. Технічна ефективність препарату була низькою, тому що під час обприскування гусениці вже знаходилися в середині бобів.

Таким чином вчасне проведення обстежень посівів допомагає запобігти даремним затратам засобів захисту рослин та допомагає зберегти врожай.

632.7:633.15:595.786(477.63)

К. В. Скакунова²⁶, студентка

Харківській національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва

**БАВОВНИКОВА СОВКА НА КУКУРУДЗІ У ПРАТ «АГРО-СОЮЗ»
(ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСТЬ)**

Бавовникова совка *Helicoverpa armigera* Hbn. — поширений багатоїдний вид, що став в останні десятиріччя особливо небезпечним шкідником. Шкідливість бавовняної совки полягає у тому, що гусениці пошкоджують листя, бутони, квітки і плоди рослин. Особливо великої шкоди гусениці бавовняної совки завдають томатам, баклажанам, перцю, проникаючи переважно з боку плодоніжки у плоди; квасолі, об'їдаючи листя і пошкоджуючи насіння в бобах; кукурудзі, пошкоджуючи качани. Відомо, що кукурудза — культура, якій шкідник надає перевагу.

Метою досліджень було вивчення бавовникової совки на кукурудзі. Дослідження проводились на території ПрАТ «Агро-Союз», що знаходиться в с. Майське, Дніпропетровської обл.

Методи досліджень загальноприйняті. Обліки на посівах кукурудзи проведені 22.07.2013 р. у фазу молочно-воскової стиглості (площа поля 32,98 га). Були обстежені такі гібриди кукурудзи: Турія, Штандарт, Круг 340 ВС, Ірша, Гіфт 310 СВ, Вензель, Модем МС 280, Чумак та Ізяслав.

²⁶ Науковий керівник — Леженіна І. П., кандидат біологічних наук, доцент.